

In Mediawijs Online gaan Michel Walrave en Joris van Ouytsel in op acht actuele thema's bij het gebruik van sociale media door jongeren. Ze kiezen hierbij voor een positieve insteek die kijkt naar de kansen van sociale media om langs die weg ook inzicht te geven in mogelijke risico's. Immers, "Het klikt tussen jongeren en sociale media" (eerste zin in het boek). Zo kunnen sociale media een rol spelen in het tot stand komen van relaties, maar ze kunnen er ook voor zorgen dat dingen fout lopen, zoals bij cyberpesten of sexting. Het is belangrijk dat jongeren en hun opvoeders op de hoogte zijn van hoe men bepaalde risico's kan herkennen, voorkomen en er gepast op reageren. Vandaag zou dit boek in elke secundaire school in Vlaanderen aanwezig moeten zijn. Het past immers binnen de bewustmakingscampagne over de risico's omtrent online privacy van Vlaams minister van Onderwijs Hilde Crevits, en wordt dan ook op die manier verspreid. Maar niet alleen voor leerkrachten en scholieren is dit boek het lezen waard, ook voor andere opvoeders die begaan zijn met dit thema is het een degelijk naslagwerk. De negen hoofdstukken zijn immers allemaal wetenschappelijk onderbouwd (door gebruik te maken van veel studies en artikels, kijk maar naar de zeer uitgebreide bibliografie) en werden in samenwerking met leraren en praktijkdeskundigen uit verschillende organisaties vertaald tot praktijkgerichte tips. Die combinatie maakt dit boek over jongeren en sociale media uniek. Mediawijs online kreeg dan ook het GPRC-label (Guaranteed Peer Reviewed Content), dat aangeeft dat de publicatie een peer-reviewprocedure heeft doorlopen die beantwoordt aan de internationale wetenschappelijke standaarden. Het gevaar met boeken over jongeren en sociale media is de vergankelijkheid ervan. Vandaag is het ene medium hot en morgen is dat alweer vergeten. Ik heb het gevoel dat dit boek hieraan voorbij zal gaan. Het boek gaat over wat jongeren en adolescenten doen en hoe ze hierbij sociale media inzetten. Via sociale media zullen ze zichzelf (op een andere manier) tonen, relaties aangaan en onderhouden, babbelen, overleggen over huiswerk, spelen, ...En het gaat over hoe je als opvoeder heel concreet hierover kunt overleggen en opvoeden. Objectief, zonder een 'belerend' vingertje uit te steken en op een aangename manier te lezen. Zo komt Mediawijs online tegemoet aan degelijke informatie voor ouders en andere opvoeders. Het is goed dat dit boek er (eindelijk) is. Het behandelt op een meer dan degelijke manier verschillende thema's en slaagt er zo in om de digital immigrants (tot nu toe ouders en opvoeders) te verbinden met de digital natives (de jongeren) en hen samen zin te doen krijgen om ook op het vlak van media een opvoedkundige dialoog te voeren.

Ik was blij verrast dat de adviezen echt to the point en bruikbaar zijn. Het is duidelijk dat hier samengewerkt werd met praktijkdeskundigen. Bij de meer technisch gerichte adviezen valt het op dat die nog in hoofdzaak gericht zijn op het gebruik van sociale media via de computer, wat in de toekomst zeker hertaald moet worden naar mobiele toestellen. Bij de behandelde thema's is er opvallend eentje dat ik mis en dat gaat over het online gamen als sociale activiteit van jongeren an sich. In de andere hoofdstukken wordt wel steeds een link naar gamen getrokken, maar een apart hoofdstuk was een waardevol extraatje geweest. Want ik denk dat het boek ook op deze manier gelezen zal worden, selectief: 'waar ik op dat moment meer over wens te weten'. Zo hadden ook enkele hoofdstukken ingekort kunnen worden, die nu wat te lang uitvallen (bv. hoofdstukken 2 en 8). Maar ik denk dat de auteurs deze feedback voorzien hadden en ze hebben dat ondertussen opgelost door een gaminggids voor begeleiders van kinderen en jongeren samen te stellen. Het voorlaatste hoofdstuk geniet mijn persoonlijke voorkeur. Hier wordt ingegaan op het belang van een goede online reputatie en online reputatiemanagement. Die strategie, waarbij gebruik gemaakt moet worden van creatieve vaardigheden om mediawijs online te zijn (vooral dan instap 5, zoals beschreven in de 'online make-over'), staat nog niet bij elke gebruiker van sociale media op de voorgrond, hoewel het zeer efficiënt kan zijn bij je online zelfrepresentatie en communicatie. Hier wordt helder op ingegaan. Mediawijs Online. Jongeren en sociale media is het eerste Nederlandstalige boek dat wetenschap en praktijkkennis over jongeren en sociale media weet te verbinden tot een degelijk naslagwerk voor de zoekende ouder, leerkracht en opvoeder. Indien dit gebruikt wordt binnen het kader van een les, groepsdiscussie of gezinsgesprek, biedt het goede houvasten en een eerste kader om het thema 'sociale media' genuanceerd te benaderen.

Davy Nijs, Orthopedagoog, docent en onderzoeker aan de Katholieke Hogeschool Limburg, coördinator van de onderzoekscel eSocialwork, in TOKK, Tijdschrift voor orthopedagogiek, kinderpsychiatrie en klinische kinderpsychologie, december 2014